

ЦІНОВА СИТУАЦІЯ НА СВІТОВОМУ РИНКУ ЦУКРУ

С. А. Стасіневич, кандидат економічних наук

Подано результати аналітичного огляду кон'юнктури світового ринку цукру, перш за все, цінова ситуація на початку 2014 р. Досліджено динаміку цін фізичного та біржового ринків, у другому випадку – біржових торгів на провідних «цукрових» біржах світу: Нью-Йоркській товарній біржі та Лондонській товарній біржі в розрізі основних видів цукру: відповідно, цукру-сирцю і цукру білого. Оцінка кон'юнктури ринку цукру-сирцю із тростини відстежувалася на базі умов поставок FOB-порти Бразилії і CIF –Чорне море, білого цукру: FOB-порти Бразилії, а також FOB-Тайланд (цукор категорії ICUMSA-45). Описано фактори, що впливають на зниження та підвищення цін на цукор на світовому ринку.

Тростинний цукор-сирець, білий цукор, виробництво, світовий ринок, ціни, біржа.

Цукор є стратегічним продовольчим товаром. Стан світового ринку цукру відстежується моніторингом фізичного та біржового ринків цукру. Цінова волатильність – одна з основних проблем цього ринку. Цінову ситуацію на ринку продукту індукують ф'ючерсні котировки на провідних «цукрових» біржах світу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми світового ринку цукру досліджували українські вчені та практики: О. Багатеренко [1], О. Варченко[2], В. Власов [3] та інші.

Мета дослідження – висвітлення результатів аналізу сучасного стану кон'юнктури ринку цукру світу, у першу чергу, цінової ситуації.

Виклад основного матеріалу. За оцінками USDA (Міністерство сільського господарства США) світове виробництво цукру в 2013/14 МР становитиме 174 826 тис. т, що на 0,7% менше порівняно з минулим, коли у світі було вироблено 176 033 тис.т цукру, світове споживання цукру, навпаки, дещо збільшиться: до 168 476 тис. т проти 1 646 245 тис. т у 2012/13 МР [6].

Як відомо, виробництво цукру в світі здійснюється з двох основних сировинних ресурсів: близько 80 % – із цукрової тростини, відповідно, 20 % – із цукрових буряків. Сезон переробки цукрової тростини – на початковому етапі. Згідно з даними Міжнародної організації з цукру, нині цукор випускають понад 100 країн. Найбільшим виробником цукру в світі є Бразилія, яка виробляє майже 35 млн т цукру, при тому, що на цукор переробляється лише половина вирощеної цукрової тростини (друга половина використовується для виробництва біоетанолу – співвідношення обсягів цукрової тростини, що використовується для вирішення продовольчих цілей та проблеми енергозабезпечення є змінним параметром, який, зокрема, залежить від кон'юнктури цін на вичерпні енергоносії та цукор). Оскільки основним

виробником цукру-сирцю є Бразилія, то умови світового ринку залежать, перш за все, від стану галузі цієї країни, обумовлюючи визначальний вплив так званого бразильського фактора.

Загальний стан світового ринку цукру відстежується моніторингом фізичного та біржового ринків, у другому випадку – біржових торгів на провідних «цукрових» біржах світу: Нью-Йоркській товарній біржі та Лондонській товарній біржі в розрізі основних видів цукру: відповідно, цукру-сирцю і цукру білого. Оцінка кон'юнктури ринку цукру-сирцю із тростини відстежується на базі умов поставок FOB-порти Бразилії і CIF-Чорне море, білого цукру – FOB-порти Бразилії, а також FOB-Тайланд (цукор категорії ICUMSA-45 – відповідає найвищому стандарту якості за оцінкою International Commission For Uniform Methods Of Sugar Analysis (міжнародного регуляторного органу, який проводить аналіз продукту і встановлює норми світового значення).

На ринку цукру-сирцю із тростини (як фізичному, так і біржовому) сформувалася тенденція до підвищення цін (незважаючи на незначне їх зниження в окремі короткострокові періоди): за період з 10 січня до 19 травня 2014 р. ціна на цукор-сирець FOB-порти Бразилії зросла на 17,7 % (з 329,75 до 388 USD/т), відповідно, на умовах поставки CIF-Чорне море ціна на сирець зросла на 13,7 % (з 367,75 до 418 USD/т), ціна ф'ючерсних контрактів на цукор-сирець з різними термінами поставок зросла, щонайбільше, на 18,8 % (рис. 1).

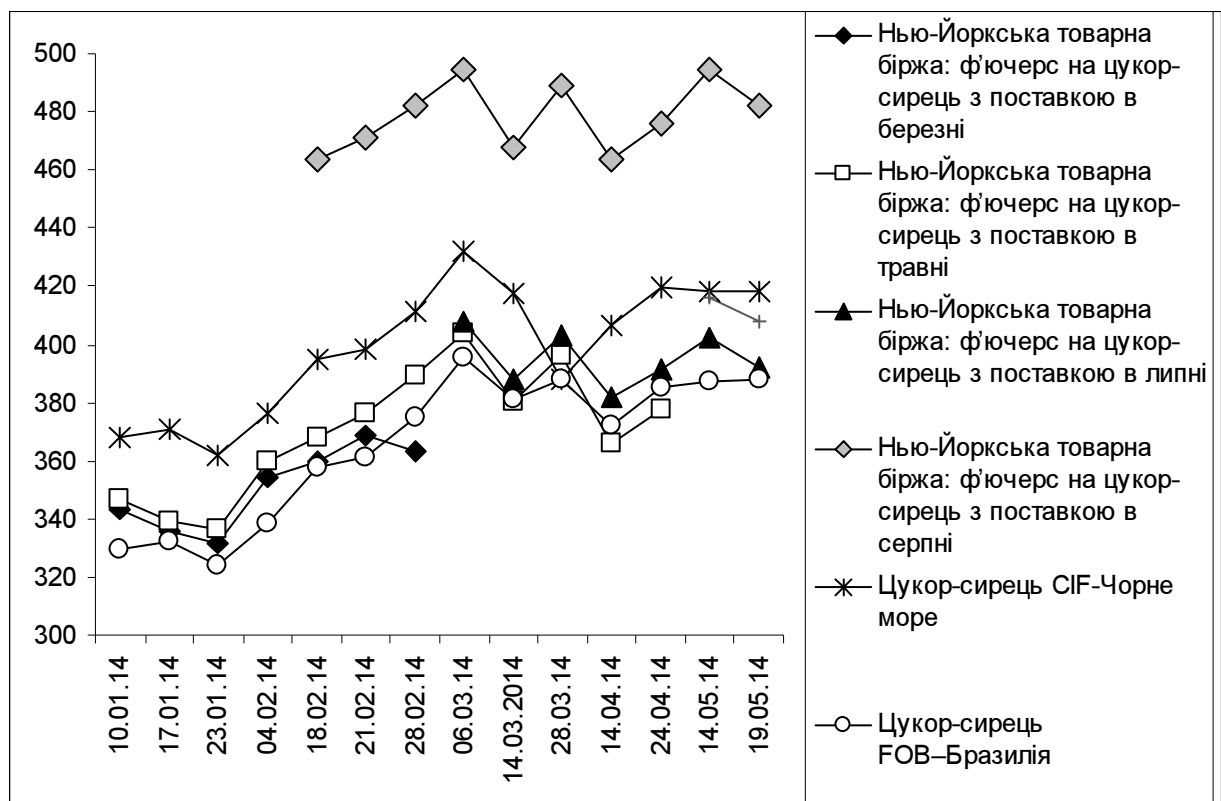

Рис. 1. Динаміка світових цін на цукор-сирець на біржовому та фізичному ринку в 2014 році*

*Розраховано за: [6].

На ринку білого цукру також спостерігалось тимчасове зниження цін на фоні їх підвищення на 14–15 % в аналізований період (рис. 2). Так, білий цукор на умовах поставки FOB-порти Бразилії на початку січня продавали по ціні 424,75 USD/т, наприкінці другої декади травня – 475,75 USD/т.

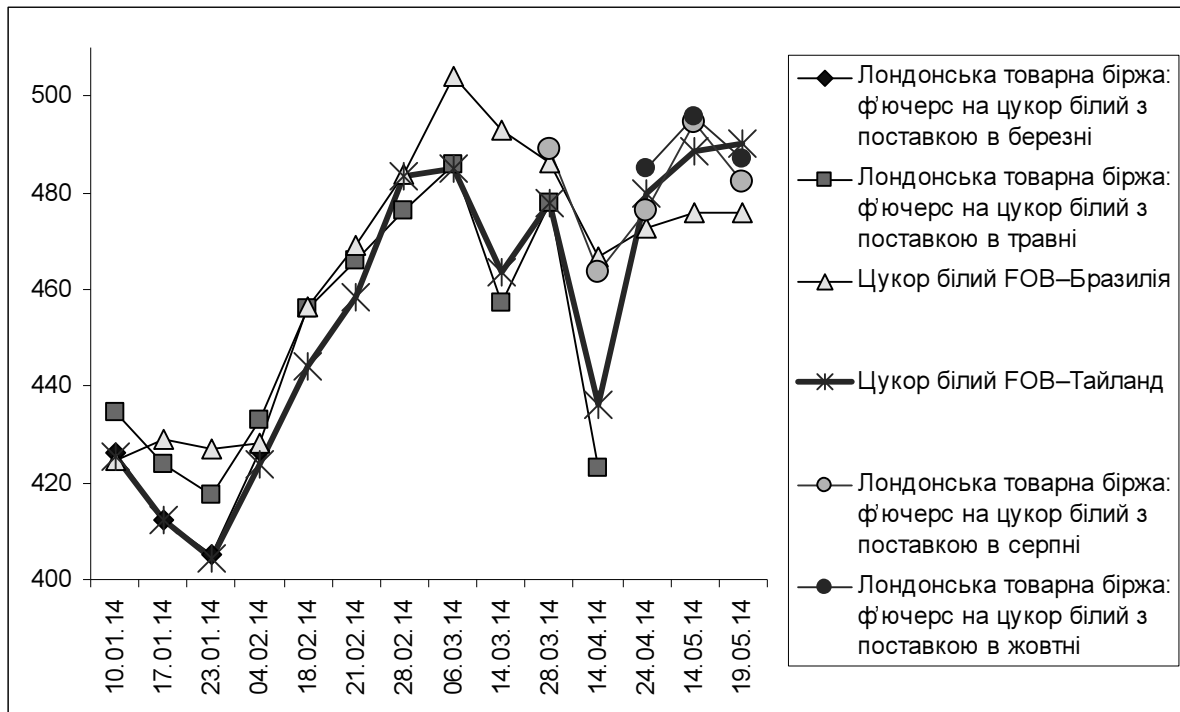

Рис. 2. Динаміка світових цін на білий цукор на біржовому та фізичному ринку в 2014 році*

*Розраховано за: [6].

Падіння цін, що відбулося в середині січня та на початку квітня, пов'язані зі збільшенням пропозиції, зумовленим, у першому випадку, зростанням минулого року виробництва цукру в Бразилії (згідно з інформацією Unica, з початку сезону до кінця 2013 р. виробництво цукру в центрі та на півдні країни зросло на 0,6 % (до 34,27 млн т), послабленням курсу бразильського реала відносно долару США, перспективою отримання пільг експортерами від індійської влади, збільшенням виробництва цукру в Тайланді та, у другому випадку, – наближення нового сезону в Бразилії, а також низьким попитом на цукор в Китаї та Індії внаслідок збільшення його запасів у цих країнах. Необхідно також відзначити очікування підвищення врожаю цукрової тростини в Бразилії в сезон 2014–2015 рр., порівняно з минулим маркетинговим роком, на 1,8 % до 612 млн т (прогноз бразильського агентства CONAB) [6].

Серед причин підвищення цін виділяють: зниження прогнозу USDA щодо перехідних запасів цукру на 2013/14 МР з 1,979 до 1,881 млн т, а врожаю цукрової тростини у Бразилії – до 629 млн т проти 650 млн т минулого року. Січень поточного року в Бразилії виявився найжарким і найпосушливішим місяцем за останні 20 років, у лютому погодні умови не поліпшилися. Один із найбільших світових трейдерів цукру та етанолу –

компанія Copersucar – опублікувала прогноз врожаю тростини у центральньо-південному регіоні Бразилії на 2014/15 МР – 570 млн т. Раніше Unica заявляла про врожай цього року в 595 млн т. Ці обставини спричинили підвищення цін на цукор: з кінця січня до початку березня 2014 р. у динаміці цін характерний «упевнений» зростаючий тренд. Із факторів, що сприяли такій тенденції, слід виокремити «побоювання» світового цукрового ринку щодо неотримання де-факто експортних субсидій продавцями-експортерами цукру обіцяних урядом Індії, яка є другим за обсягом виробником цукру в світі. Кабінет Міністрів Індії прийняв рішення про надання субсидій у розмірі US\$54 за 1 т на 4,0 млн т цукру сирцю на сезон 2013/14 і 2014/15 рр. за умови перегляду кількості субсидованого цукру через два місяці.

Цей захід може сприяти поставці на світовий ринок 4 млн т цукру, що є надлишковим для внутрішнього ринку країни, а отже, вплинути, у свою чергу, на цінову ситуацію на світовому цукровому ринку, що позначиться зниженням цін. Додатково тренд підняття світових цін було підтримано зниженням Indian Sugar Mills Association прогнозу з виробництва цукру в Індії. Організація знизила очікування виробництва товару в країні у 2013/14 МР на 5% – до 23,8 млн т проти 25,1 млн т роком раніше.

У період набрання темпів збирання цукрової тростини у Бразилії наприкінці квітня виник ризик зниження врожаю та цукристості сировини внаслідок рясних дощів, що спричинило підняття цін на ринку цукру в травні. Разом з тим, погода виявилася мінливою, а цукристість тростини вищою, ніж минулого року.

Таким чином, ринок цукру був під впливом погодних умов у Бразилії: спочатку фактору відсутності опадів, який провокував очікування негативних наслідків щодо врожаю цукрової тростини (у період аномально посушливої погоди в грудні 2013 та січні 2014 р.), а потім (у квітні – травні 2014 р.) від надлишків опадів, які заважали збору врожаю.

Фактором підвищуючого цінового тренду було зменшення прогнозу виробництва цукру в Тайланді з 11,5–12 до 10,4 млн т, зумовленого засухою в країні. Китайською Народною Республікою – третім серед окремих країн світовим виробником цукру – у 2013 р. вироблено 13,759 млн т цукру (на 2 % більше, ніж попереднього року) [8], а тому активність КНР, як покупця цукру, на світовому ринку знизиться. Зменшуються обсяги імпорту цукру до цієї країни, а отже, унаслідок зменшення попиту, ціни на цукор також можуть знизитися.

Серед факторів, що впливають на цінову ситуацію на світовому ринку слід також назвати погноз компанії Kingsman SA: збільшення глобального профіциту цукру в 2013/14 МР з 4,5 до 5,4 млн т (знижуюча дія); зміни (зниження та підвищення) ABARES прогнозу експорту цукру з Австралії з 4,25 млн т до, відповідно, 4,20 та 4,4 млн т (діяли в напрямі, відповідно, підвищення та зниження цін). Окремі аналітики прогнозують дефіцит цукру навіть у 2014/15 МР.

У 2014/15 МР, за даними Kingsman SA, у світі буде вироблено 181,1 млн метричних тонн цукру – на 2,1 млн т більше, ніж потрібно для

задоволення поточних потреб населення та переробних галузей промисловості, в умовах підвищення самої потреби на 2 % – до 178,96 млн т; профіцит збережеться, хоча знизиться, порівняно з поточним маркетинговим сезоном, на 0,2 млн метричних тонн. Не останню роль у процесі такого розвитку цукрового ринку відіграють дотаційність галузі та інші форми підтримки з боку держав (особливо цукробурякового виробництва в європейських країнах) та послаблення національних курсів валют країн, що розвиваються, завдяки чому продовжує функціонувати низькорентабельне і навіть збиткове виробництво. Необхідно враховувати, що в 2014 р., завдяки сприятливим погодним умовам, збільшені посіви цукрових буряків у Європі, що сприятиме зниженню світових цін на цукор.

А в цілому ринок цукру достатньо збалансований, ціни на цукор будуть коливатися в незначному діапазоні.

Висновки та перспективи подальших досліджень. На ціни на цукровому ринку впливають різноманітні фактори: як локальні й поточні, так і загальні та довготривалі. Здається, щоб визначитись із напрямом руху цін (ціновим трендом) на найближчий період, потрібно врахувати першу, на більш віддалену перспективу – переважно, другу групу причин. Так, визнано, що рівень ринкових цін перебуває у зворотній, майже пропорційній залежності порівняно зі співвідношенням обсягів запасів та споживання цукру. Чим вище вказане співвідношення, тим нижчі ціни. Навпаки, пряма залежність спостерігається між ціною та відношенням імпорту до обсягу запасів: чим більше відношення, тим вищі ціни (коли імпорт перевищує складські запаси, ціни зростають і навпаки, якщо обсяги імпортованих поставок не досягають рівня запасів, ціни знижуються). Водночас, зростання споживання не обов'язково супроводжується збільшенням потреби в імпорті: нерідко зростання попиту задовольняється шляхом збільшення внутрішнього (місцевого) виробництва цукру, а тому обсяги продаж на світових майданчиках залишаються незмінними.

Експерти не мають сумніву щодо профіциту світового ринку цукру в 2013/14 МР. Цінова ситуація характеризується різноспрямованістю, в окремі періоди ціни знижуються за поступального руху цін угору в підсумку.

Список літератури

1. Багатеренко О. С. Ринок цукру та організація його виробництва / О. С. Багатеренко // Цукор України. – 1993. – № 4. – С. 8–11.
2. Варченко О. М. Аналіз виробничих можливостей вітчизняної цукрової промисловості та провідних країн світу / О. М. Варченко / Економіка АПК. – 2003. – № 9. – С. 109–115.
3. Цукробурякове виробництво України: проблеми відродження, перспективи розвитку / [Саблук П. Т., Коденська М. Ю., Власов В. І. та ін.] ; за ред. П. Т. Саблука, М. Ю. Коденської. – К. : ІАЕ. – 2007. – 390 с.
4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.agroperspectiva.com
5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.saharonline.ru
6. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.sugar.ru

Представлены результаты аналитического обзора конъюнктуры мирового рынка сахара, прежде всего, ценовая ситуация в начале 2014 г. Исследована динамика цен физического и биржевого рынков, во втором случае – биржевых торгов на ведущих «сахарных» биржах мира: Нью-Йоркской товарной бирже и Лондонской товарной бирже в разрезе основных видов сахара: соответствен, сахара-сырца и белого сахара. Оценка конъюнктуры рынка сахара-сырца из тростника отслеживалась на базе условий поставок FOB-порты Бразилии и CIF-Черное море, белого сахара: FOB-порты Бразилии, а также FOB-Тайланд (сахар категории ICUMSA-45). Описаны факторы понижающего и повышающего влияния на цены на сахар на мировом рынке.

Тростниковый сахар-сырец, белый сахар, производство, мировой рынок, цены, биржа.

The results of analytical review of market conditions of the world sugar market, particularly the price situation at the beginning of 2014. The dynamics of prices of physical and stock markets, in the second case – exchange bidding on the leading "sugar" world exchanges: the New York Mercantile Exchange NYMEX and the London Stock Exchange in the context of the main types of sugar: respectively raw sugar and white sugar. Market assessment of raw sugar from cane was monitored on the basis of the conditions of supply FOB-ports of Brazil and the CIFBlack Sea, white sugar: FOB-ports of Brazil, as well as FOB-Thailand (sugar ICUMSA-45 category). The factors and the up – down effect on the price of sugar on the world market.

Raw cane sugar, white sugar, production, world market, prices, exchange.

УДК 338.24.01

К ВОПРОСУ О ВЛИЯНИИ МЕСТНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ НА РАЗВИТИЕ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА В РОССИИ

***А. М. Суховская, кандидат экономических наук
А. И. Голубева, доктор экономических наук, профессор
А. Н. Дугин, В. И. Дорохова, кандидаты экономических наук
ФГБОУ ВПО «Ярославская ГСХА», Ярославль, Россия***

Изучен опыт создания, функционирования местного самоуправления и его влияния на сельское хозяйство в России.

Местное самоуправление, государственное управление, земство.